

**FAQs - uprawnienia rodzicielskie -
nadchodzące zmiany w prawie pracy**

Q1: Skąd wynika potrzeba zmian kodeksu pracy dotyczących uprawnień rodzicielskich?

Nowelizacja jest wynikiem realizacji obowiązku wdrożenia do polskiego porządku prawnego unijnej dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów (tzw. dyrektywa „work-life balance”).

Q2: Jakich obszarów konkretnie dotyczyły będą zmiany?

Zmiany koncentrują się wokół zapewnienia rodzicom oraz opiekunom większej elastyczności pracy, umożliwiając im pogodzenie życia zawodowego z życiem rodzinnym. Wdrożenie dyrektywy ma pozytywnie wspierać równość kobiet i mężczyzn na rynku pracy, m.in. poprzez aktywizację rodzicielską ojców.

Q3: Kiedy wejdą w życie te przepisy?

Termin na wdrożenie dyrektywy upłynął już 1 sierpnia 2022 r. Z doniesień medialnych wynika, że przepisy wejdą w życie najprawdopodobniej w dn. 1 stycznia 2023 r.

Q4: Czy dyrektywa work-life balance obowiązuje już pracodawców mimo braku implementacji jej postanowień do krajowego porządku prawnego?

Uważamy, że pracodawcy nie są obecnie zobligowani do stosowania się do postanowień dyrektywy.

Nie komentujemy wysoce teoretycznej dyskusji na temat sytuacji, w której pracownik będzie domagał się udzielenia mu np. urlopu opiekuńczego, na podstawie przepisów dyrektywy.

Q5: Na czym będzie polegać szczególna ochrona pracowników w związku z rodzicielstwem?

Szczególna ochrona pracowników w związku z rodzicielstwem obejmuje nie tylko zakaz wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy, ale również zakaz przygotowań w związku z zamiarem rozwiązania stosunku pracy. Współpracę z pracownikiem będzie można zakończyć jedynie, jeżeli będą zachodziły przyczyny uzasadniające zwolnienie dyscyplinarne i reprezentująca pracownika zakładowa organizacja związkowa wyrazi zgodę na rozwiązanie umowy a także w sytuacji ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy.

Q6: Którzy pracownicy będą pracownikami objętymi szczególną ochroną?

Pracownicy, którzy będą podlegali ochronie to nie tylko, jak do tej pory, pracownice w ciąży oraz pracownicy przebywający na urloпах macierzyńskich. Nowelizacja poszerza zakres ochrony o wszystkich pracowników od chwili złożenia wniosku o urlop macierzyński, urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlop ojcowski oraz urlop rodzicielski.

Q7: Jak rozumieć zakaz prowadzenia przygotowań w związku z zamiarem rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem szczególnie chronionym w związku z rodzicielstwem?

Zakaz prowadzenia przygotowań w związku z zamiarem rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem oznacza, że pracodawca nie będzie mógł powziąć wobec takiego pracownika decyzji o zwolnieniu, jak i podjąć działań przygotowawczych do zwolnienia (choćby takich, jak poszukiwanie i prognozowanie definitywnego zastąpienia konkretnego pracownika).

Q8: Czy pracodawca będzie mógł wyciągnąć konsekwencje wobec pracownika korzystającego z uprawnień rodzicielskich?

Nie. W projekcie nowelizacji wprost wskazano, że skorzystanie przez pracownika z przysługujących mu uprawnień nie może być podstawą jakiegokolwiek niekorzystnego traktowania, a także nie może powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wobec pracownika. Oznacza to w szczególności, że skorzystanie z uprawnień rodzicielskich nie może stanowić przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie bez wypowiedzenia przez pracodawcę.

Q9: Czy długość urlopu rodzicielskiego ulegnie zmianie?

Tak. Aktualnie pracownicy mają prawo do urlopu rodzicielskiego w łącznym wymiarze do 32 lub 34 tygodni w zależności od liczby urodzonych dzieci. Nowelizacja wydłuży urlop rodzicielski odpowiednio do 41 i 43 tygodni, ale jeden rodzic nadal będzie mógł skorzystać maksymalnie z 32/34 tygodni. Pozostałe 9 tygodni będzie przysługiwało wyłącznie drugiemu rodzicowi.

Q10: Jakie nowe uprawnienia w związku z urlopem rodzicielskim zyskają ojcowie?

W świetle nowych przepisów każdemu z pracowników – rodziców dziecka będzie przysługiwało wyłączone prawo do 9 tygodni urlopu rodzicielskiego. Oznacza to, że niewykorzystanie 9-tygodniowego urlopu przez drugiego rodzica będzie wiązało się z utratą prawa do tej części urlopu. Niemożliwe będzie przenoszenie tego urlopu między rodzicami. Celem takiej regulacji jest włączenie ojców w opiekę nad dzieckiem.

Q11: Czy zmiany odnośnie urlopu rodzicielskiego obejmą również pracowników, których dzieci urodzone zostały np. w 2022 roku? Czy tacy pracownicy również będą mogli skorzystać z dodatkowych 9 tygodni urlopu?

Tak. Pracownikom, którzy w dniu wejścia w życie ustawy będą korzystali z urlopu rodzicielskiego (zakładamy, że będzie to dotyczyć rodziców dzieci urodzonych w 2022 r.) przysługiwał będzie wydłużony wymiar tego urlopu. Pracownicy chcąc skorzystać z urlopu rodzicielskiego w wydłużonym wymiarze muszą jednak pamiętać, że każdy z nich będzie musiał wykorzystać min. 9 tygodni urlopu (np. pracownica-matka dziecka nie będzie mogła skorzystać z 41 tygodni urlopu. Mimo wydłużenia jego wymiaru, 9 tygodni urlopu będzie

przysługiwało wyłącznie ojcu, zaś matka nadal będzie mogła wykorzystać maksymalnie 32 tygodnie urlopu rodzicielskiego w przypadku urodzenia jednego dziecka).

Q12: Co w przypadku, jeżeli z urlopu rodzicielskiego zrezygnuje matka i pozostałą niewykorzystaną część urlopu wykorzysta ojciec? Czy 9 tygodni urlopu nadal przysługiwało będzie wyłącznie ojcu?

Nie. 9-tygodniowa część urlopu rodzicielskiego przysługuje w sposób wyłączny każdemu z rodziców dziecka. Nie jest ona przypisana wyłącznie do pracowników-ojców dzieci. Jeżeli zatem matka nie wykorzysta minimum 9 tygodni urlopu rodzicielskiego, ta część urlopu przepadnie. Matka nie może przenieść tej części urlopu rodzicielskiego na ojca dziecka.

Q13: Czy jeżeli rodzice dzielili się urlopem rodzicielskim, to wciąż przysługiwało będzie dodatkowe 9 tygodni urlopu?

Tak. Warunkiem wydłużenia urlopu będzie korzystanie z urlopu rodzicielskiego w dniu wejścia w życie ustawy przez jednego z rodziców.

Q14: Czy w przypadku skorzystania z 9 dodatkowych tygodni urlopu rodzicielskiego wysokość zasiłku będzie niższa?

Nie. Wysokość zasiłku wyniesie wówczas 70% podstawy wymiaru.

Q15: Jak będzie wyglądał powrót pracownika do pracy po urlopie?

Pracodawca będzie musiał dopuścić pracownika – rodzica po urlopie do pracy na dotychczasowym stanowisku. Jeżeli okaże się to niemożliwe, pracodawca będzie musiał zagwarantować pracownikowi pracę na stanowisku równorzędnym z zajmowanym przed rozpoczęciem urlopu na warunkach nie mniej korzystnych od tych, które obowiązywałyby, gdyby pracownik nie korzystał z urlopu. Oznacza to również, że powracający pracownik będzie miał prawo do wszelkiej poprawy warunków pracy, do której byłby uprawniony, gdyby nie korzystał z urlopu.

Q16: Czy pracownik uprawniony do urlopu wychowawczego będzie mógł skorzystać z obniżonego wymiaru czasu pracy?

Tak – pracownik nadal będzie mógł wnieść o obniżenie jego wymiaru czasu pracy do wymiaru nie niższego niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy w okresie, w którym mógłby korzystać z takiego urlopu. Wniosek taki będzie mógł złożyć w formie pisemnej lub elektronicznej.

Q17: Czy jeśli pracownikowi urodziło się teraz dziecko, to korzystniej będzie, gdy skorzysta z urlopu ojcowskiego po wejściu w życie nowych przepisów? Czy wówczas uzyska więcej urlopu?

Wymiar urlopu ojcowskiego nie ulegnie zmianie na podstawie nowych przepisów. Zarówno obecnie, jak i po wejściu w życie ustawy będzie on wynosił 2 tygodnie. Jedyną zmianą w tym zakresie to skrócenie okresu, w którym pracownik-ojciec dziecka będzie mógł wykorzystać urlop ojcowski (aktualnie może to zrobić do ukończenia przez dziecko 2 r. życia, po wejściu w życie nowelizacji - do ukończenia 12 miesięcy).

Q18: Czy pracodawca będzie mógł swobodnie delegować pracownika wychowującego dziecko do ukończenia przez nie 8 roku życia?

Planowana nowelizacja wydłuży z czwartego do ósmego roku życia dziecka okres, w którym pracodawca nie może bez zgody pracownika delegować takiego pracownika (opiekuna dziecka) poza stałe miejsce. Delegowanie będzie dopuszczalne, jeżeli pracownik wyrazi na to zgodę.

Q19: Czy pracownik wychowujący dziecko do ukończenia przez nie 8 roku życia będzie mógł wykonywać pracę w nocy?

Planowana nowelizacja wydłuży z czwartego do ósmego roku życia dziecka okres, w którym pracodawca nie będzie mógł wymagać od pracownika (opiekuna dziecka), aby wykonywał pracę w porze nocnej. Będzie to dopuszczalne, jeżeli pracownik wyrazi na to zgodę.

Q20: Czy zgoda rodzica opiekującego się dzieckiem do ukończenia przez nie 8 roku życia może być ustna?

Tak. Przepisy nie wymagają od pracodawcy pobrania zgody na piśmie. Dla celów dowodowych (np. na wypadek kontroli PIP) warto jednak, aby pracownik wyraził zgodę w formie dokumentowej (np. poprzez przesłanie do pracodawcy wiadomości e-mail).

Q21: Którzy pracownicy będą mogli złożyć wniosek o elastyczną organizację czasu pracy?

Wniosek o elastyczną organizację czasu pracy będą mogli złożyć pracownicy wychowujący dziecko do 8 roku życia.

Q22: Na czym będzie polegała elastyczna organizacja pracy?

Elastyczna organizacja pracy będzie polegała na wykonywaniu pracy w formie telepracy lub pracy zdalnej, a także w systemie przerywanego czasu pracy, skróconego tygodnia pracy,

pracy weekendowej, ruchomego czasu pracy lub indywidualnego rozkładu czasu pracy. Pracownik będzie mógł również wnioskować o obniżenie wymiaru czasu pracy.

Q23: Czy pracodawca będzie każdorazowo zobowiązany do uwzględnienia wniosku pracownika o elastyczną organizację czasu pracy?

Nie. Pracodawca będzie mógł odmówić uwzględnienia takiego wniosku, w szczególności z uwagi na brak możliwości wykonywania pracy przez pracownika w formie telepracy/pracy zdalnej lub też w konkretnym systemie czasu pracy. Pracodawca nie uwzględniając wniosku będzie jednak każdorazowo zobowiązany do wskazania przyczyny odmowy.

Q24: Kiedy pracownik będzie mógł wykorzystać urlop opiekuńczy?

Pracownik będzie mógł wykorzystać ten urlop w celu zapewnienia osobistej opieki lub wsparcia osobie będącej członkiem rodziny lub zamieszkującej w tym samym gospodarstwie domowym, która wymaga znacznej opieki lub znacznego wsparcia z poważnych względów medycznych.

Q25: W jakim wymiarze przysługiwał będzie urlop opiekuńczy?

Urlop opiekuńczy przysługiwał będzie w wymiarze 5 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Q26: Czy pracownik zachowa prawo do wynagrodzenia podczas korzystania z urlopu opiekuńczego?

Urlop opiekuńczy jest bezpłatny. Okres korzystania z niego przez pracownika wlicza się jednak do okresu zatrudnienia.

Q27: Czy pracodawca musi wyrazić zgodę na urlop opiekuńczy?

Tak – udzielenie zgody jest obowiązkowe. W związku z tym urlopem pracodawcy muszą przygotować się na niespodziewane nieobecności pracowników – pracownik może bowiem złożyć wniosek o urlop opiekuńczy nawet 1 dzień przed jego planowanym rozpoczęciem.

Q28: Czy w związku z urlopem opiekuńczym zmianie ulegnie wzór świadectwa pracy?

Na obecną chwilę brak jest informacji o ewentualnych zmianach. Zakładamy, że mogą się one jednak pojawić.

Q29: Kiedy pracownik będzie mógł skorzystać z nowego zwolnienia od pracy?

Pracownik będzie mógł skorzystać z nowego zwolnienia od pracy w celu reakcji na nadzwyczajne sytuacje spowodowane działaniem siły wyższej lub wystąpieniem pilnych spraw rodzinnych.

Q30: W jakim wymiarze przysługiwało będzie to zwolnienie?

Zwolnienie będzie przysługiwało pracownikowi w wymiarze 2 dni lub 16 godzin w roku kalendarzowym.

Q31: Czy zwolnienie od pracy z powodu działania siły wyższej w pilnych sprawach rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem może być udzielane w wymiarze godzinowym?

Tak. Pracownik może skorzystać z tego zwolnienia w wymiarze godzinowym (ma wówczas do wykorzystania 16 godzin) lub dziennym (2 dni). O sposobie wykorzystania zwolnienia decyduje składając pierwszy wniosek w danym roku kalendarzowym. Pracodawca ma obowiązek uwzględnić wniosek pracownika i respektować wybrany przez niego sposób korzystania ze zwolnienia.

Q32: Czy pracownik zachowa prawo do wynagrodzenia podczas korzystania ze zwolnienia od pracy z powodu działania siły wyższej w pilnych sprawach rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem?

Pracownik podczas korzystania ze zwolnienia od pracy z powodu działania siły wyższej w pilnych sprawach rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem zachowa prawo do wynagrodzenia w wysokości połowy wynagrodzenia.

Q33: Jak należy rozumieć „siłę wyższą”, z powodu której pracownik będzie miał prawo skorzystać ze zwolnienia od pracy?

Ustawa nie definiuje „siły wyższej”. Uważamy, że będą to wszystkie związane pilne sytuacje rodzinne spowodowane chorobą lub wypadkiem, które były nagłe, niemożliwe do uniknięcia i nie mogły zostać przewidziane przez pracownika (np. nagła choroba/wypadek dziecka lub innego członka rodziny wymagające natychmiastowej obecności pracownika).

Q34: Co dalej z „opieką na dziecko”?

Dni wolne udzielane w ramach „opieki na dziecko” będą obowiązywały w niezmienionym wymiarze – pracownik nadal będzie miał prawo do zwolnienia od pracy w wymiarze 16 godzin albo 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. Dodatkowo pracownicy zyskają prawo do zwolnienia od pracy w analogicznym wymiarze, wywołanego działaniem siły wyższej

w pilnych sprawach rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem, jeżeli niezbędna będzie natychmiastowa obecność pracownika.

Q35: Czy zobowiązanie (notarialne – umowa darowizny w zamian za opiekę) zapewnienia opieki nad osobą niezamieszkującą dopuszcza możliwość skorzystania z urlopu opiekuńczego?

Wydaje się, że w takim przypadku pracownik nie będzie mógł skorzystać z urlopu opiekuńczego. Został on bowiem przewidziany wyłącznie w celu zapewnienia osobistej opieki lub wsparcia osobie będącej członkiem rodziny pracownika lub też zamieszkującej w tym samym gospodarstwie domowym z pracownikiem.

Zapraszamy do kontaktu.

r. pr. Sławomir Paruch
partner
Slawomir.Paruch@pcslegal.pl

r. pr. Katarzyna Witkowska-Pertkiewicz
starszy prawnik
Katarzyna.Witkowska-Pertkiewicz@pcslegal.pl

Kinga Ciosk
prawnik
Kinga.Ciosk@pcslegal.pl